ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

www.karnatakayakshaganaacademy.com

ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತ

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ

ಶತಾಕ್ಷಿದುರ್ಗೆ

ಕವಿ

ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್.

ಅಂತರಜಾಲ ಆವೃತ್ತಿ ಸಹ-ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶನ ನಿರ್ವಾಹಕರು

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ®

Email: yakshaprasangakosha@gmail.com

Blog: www.yakshaprasangakosha.com

ಆವೃತ್ತಿ ೧.೦ ನವೆಂಬರ್ ೩೦, ೨೦೧೯

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ®

Email: yakshaprasangakosha@gmail.com, yakshavahini@gmail.com Blog: www.yakshaprasangakosha.com

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿಯ ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶ ಯೋಜನಾ ಸಮೂಹ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ:

ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್. (ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರು), ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ, ದಿನೇಶ ಉಪ್ಪೂರ, ಅಶೋಕ್ ಮುಂಗಳಿಮನೆ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ:

ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಪಾಠಕ್, ವಿದುಷಿ ಸುಮಂಗಲಾ ರತ್ನಾಕರ್, ರಾಜಗೋಪಾಲ ಕನ್ಯಾನ, ಶಶಿರಾಜ ಸೋಮಯಾಜಿ, ಅವಿನಾಶ್ ಬೈಪಾಡಿತ್ತಾಯ, ಮಹೇಶ್ ಪದ್ಯಾಣ, ನಾರಾಯಣ ಹೆಬ್ಬಾರ್

ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ:

ರವಿ ಮಡೋಡಿ (ಯೋಜನಾಧ್ಯಕ್ಷ), ಡಾ. ಪ್ರದೀಪ್ ಸಾಮಗ (ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ), ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ (ಯೋಜನಾ ಸಹಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ), ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಹೊಳ್ಳ, ಕಜೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್, ಲ ನಾ ಭಟ್, ಅಜಿತ್ ಕಾರಂತ್, ಇಟಗಿ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಭಟ್, ಅಶ್ವಿನಿ ಹೊದಲ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ ಸುಣ್ಣಂಗುಳಿ, ವಿದ್ಯಾ ಹೆಗಡೆ ಕವಿತಾಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಶಿವಕುಮಾರ ಬಿ. ಅಳಗೋಡು

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು:

ಗಣಪತಿ ಭಟ್ ಪಿ, ವಸುಮತಿ ಜಿ., ಅನಿತಾ ಎಂ. ಜಿ. ರಾವ್, ರಂಜನ ಭಟ್, ಶಶಿಕಲಾ ಮೂರ್ತಿ, ರಘುರಾಜ್ ಶರ್ಮ, ಚಂದ್ರ ಆಚಾರ್, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಾಗವತ್, ಉಮೇಶ್ ಶಿರೂರು, ವೆಂಕಟೇಶ್ ಹೆಗಡೆ, ವೆಂಕಟೇಶ್ ವೈದ್ಯ, ಕೆ. ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ಸತೀಶ್ ಯಲ್ಲಾಪುರ, ಮಯೂರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ನಾಯಕ್, ರವಿ ಕಾಮತ್ ಕುಮಟಾ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮರಾಠಿ, ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ನಾಯಕ್, ರಘುರಾಜ್ ಶರ್ಮಾ

ಸಹಕಾರ:

ಪ್ರಸಂಗ ಕವಿಗಳು:

ಬಲಿಪ ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತ, ಹೊಸ್ತೋಟ ಮಂಜುನಾಥ ಭಾಗವತ, ಪ್ರೊ. ಎಮ್. ಎ. ಹೆಗಡೆ, ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್., ಎಂ. ಆರ್. ವಾಸುದೇವ ಸಾಮಗ, ಎಂ.ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ, ಮಧುಕುಮಾರ್ ಬೋಳೂರು, ಅಗರಿ ಭಾಸ್ಕರ ರಾವ್, ಅಂಬರೀಷ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಶಿವಕುಮಾರ ಬಿ. ಅಳಗೋಡು, ದಿನೇಶ ಉಪ್ಪೂರ, ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಇಟಗಿ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಭಟ್, ವಿಶ್ವವಿನೋದ ಬನಾರಿ, ಮಧೂರು ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣ

ಕವಿಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಂಗಯಾದಿ:

ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಡಾ. ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣುಭಟ್

ಸಂಸ್ಥೆಗಳು:

ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ & ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ), ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾರಂಗ, ಉಡುಪಿ, ಯಕ್ಷಸಿಂಚನ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಪ್ರಸಂಗ ಪುಸ್ತಕ ಒದಗಣೆ ಮತ್ತಿತರ:

ಡಾ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಉರಾಳ್, ಅಗರಿ ಭಾಸ್ಕರ ರಾವ್, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಾಗವತ್, ಶ್ರೀಪಾದಗದ್ದೆ, ಮುರಳಿ ಶ್ರೇಣಿ, ಅನಂತ ದಂತಳಿಕೆ, ಗುರುನಂದನ್ ಹೊಸೂರು, ನಾರಾಯಣ ಶಾನುಭಾಗ, ನಾರಾಯಣ ಯಾಜಿ, ಶೇಷಗಿರಿಯಪ್ಪ, ಎಸ್ ಎಮ್ ಹೆಗಡೆ, ದಿವಾಕರ ಹೆಗಡೆ, ನಿತ್ಯಾನಂದ ಹೆಗಡೆ ಮೂರೂರು, ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿ.ಎಸ್, ರವೀಂದ್ರ ಐತುಮನೆ, ಗುರುರಾಜ ಹೊಳ್ಳ ಬಾಯಾರು, ಸುರೇಶ್ ಹೆಗಡೆ ಬೆಳಸಲಿಗೆ, ಮನೋಹರ ಕುಂದರ್, ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾವ್, ರಘುರಾಮ್ ಮುಳಿಯ, ಸುಧಾ ಕಿರಣ್ ಅಧಿಕಶ್ರೇಣಿ, ಮಹಾಬಲಮೂರ್ತಿ ಕೊಡ್ಲೆಕೆರೆ, ಎ. ಎನ್. ಹೆಗಡೆ, ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ:

ಮಲ್ಪೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗ (ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರು), ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್., ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ದಿನೇಶ ಉಪ್ಪೂರ, ಡಾ. ಪ್ರದೀಪ ಸಾಮಗ, ರಾಜಗೋಪಾಲ ಕನ್ಯಾನ, ಶಶಿರಾಜ ಸೋಮಯಾಜಿ, ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಪಾಠಕ್, ವಿದುಷಿ ಸುಮಂಗಲಾ ರತ್ನಾಕರ್, ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಹೊಳ್ಳ, ಕಜೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್, ಲ ನಾ ಭಟ್, ರಾಘವೇಂದ್ರ ಮಯ್ಯ (ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಪರಿಶೋಧಕರು)

ವಿಶ್ವಸ್ಥ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ:

ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ (ಅಧ್ಯಕ್ಷ), ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ (ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ), ರವಿ ಮಡೋಡಿ (ಖಜಾಂಚಿ)

ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ:

ಅಶೋಕ್ ಕೊಡ್ಲಾಡಿ, ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ

ಪುಸ್ತಕ ಸಹಾಯ:

ವಿದುಷಿ ಸುಮಂಗಲ ರತ್ನಾಕರ್, ಮಂಟಪ ಪ್ರಭಾಕರ ಉಪಾಧ್ಯ, ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ, ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಸಂಗಸಾಹಿತ್ಯ. ಅದು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಏಕಮಾತ್ರ ಲಿಖಿತಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಹೌದು. ಅದರ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಅಡಿಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅಂದಾಜಿಸಿದಂತೆ ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಐದು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದೆ. ವರ್ಷವರ್ಷವೂ ನೂರಾರು ಹೊಸಕೃತಿಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲ. ಬೇಕೆಂಬುವರಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರ್ವಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರಣ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮುದ್ರಿತವಾದ ಕೃತಿಗಳ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತಷ್ಟು ತೊಡಕಿನದು. ಹೀಗಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ನಾಶವಾಗಿವೆ; ಮತ್ತಷ್ಟು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ದ್ಯೋತಕಗಳು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಛಂದೋ ವೈವಿಧ್ಯದ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿಕೊಂಡು ಸುಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಂದು ಹೆಮ್ಮೆ. ಅದರ ಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗಂಭೀರವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸಂಗಳ ಅಲಭ್ಯತೆ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಕಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವವರಿಗೆ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ತನ್ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಅದೇ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ವೆಬ್ಸೈಟಿನ ಮೂಲಕ ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ತಲುಪಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದು. ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬೇಕಾದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಕೂಲ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ, ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲ ಹಾಗೂ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಿಯರಿಗೆ ಆಪ್ತವಾದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ನೆರವು ದೊಡ್ಡದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೈಜೋಡಿಸಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸರ್ವಸದಸ್ಯರ ಸಹಮತವಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೃತಿರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಹಕರಿಸಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವರನ್ನೂ, ಸರ್ಕಾರವನ್ನೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಎ. ಹೆಗಡೆ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಎಸ್. ಎಚ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶ ಯೋಜನೆ

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಕೃತಿಗಳು ಅವಜ್ಞೆಗೊಳಗಾದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಪ್ರಯೋಗದ ಆಧಾರ ಪಠ್ಯಗಳು. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಅಗತ್ಯವೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸಂಗಕವಿಗಳು ಬರೆದ ಗೀತೆಗಳು ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಮೇಲಾಗಿದ್ದು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಖಿಲವಾಗದಂತೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕಾಪಿಡುವುದೂ, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೂ ನಮ್ಮ ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶದ ಉದ್ದೇಶ. ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದು ಅಂತರಜಾಲವೇ ಸೂಕ್ತ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಅಂತರಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರಸಂಗವೂ, ಅದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಇಡೀ ವಿಶ್ವದ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅರಿವನ್ನುಇಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮುದ್ರಣ ದೋಷಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣ ದೋಷಗಳು, ಗ್ರಾಮ್ಯಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದಾದ ಶೈಥಿಲ್ಯ, ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಕೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿ ಉಂಟಾದ ದೋಷಗಳು, ಮಟ್ಟುಗಳ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ತಪ್ಪಿನಿಂದ ನುಸುಳಿದ ದೋಷಗಳು, ಆಟ ಆಡಿಸುವಾಗ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಭಾಗವತರು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಅನ್ಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪದಗಳು ಮುದ್ರಿತರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿರುವುದು, ಮುದ್ರಣವಾಗುವಾಗ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರುವುದು ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಕವಿಯು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ರಚಿಸಿದ ಸುಂದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾಂತರವನ್ನೋ, ಅಪಾರ್ಥವನ್ನೋ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಈಗ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ದೋಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನಮಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ 'ಪ್ರಸಂಗಕೋಶ'ದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರಸಂಗವು ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆ.

ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್.
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ
ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು

ರವಿ ಮಡೋಡಿ
ಯೋಜನಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ

ಯಕ್ಷಗಾನವು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ನವಿಲುಗರಿಯು. ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರಂಪರೆಯ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವತ್ತ ಅಂತರಜಾಲದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಯಾದಿ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶ ಇವೆರಡು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಪ್ರಸಂಗಕವಿಗಳು, ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು, ಪ್ರಾಯೋಜಕರು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಯಕ್ಷಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ವಿನಮ್ರ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕನಸುಗಳು ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳಲಿವೆ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಹಕಾರ, ಸಹಾಯ, ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಆಶೀರ್ವಾದಕ್ಕೆ ನಾವು ಚಿರಋಣಿಗಳು.

ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಪೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗ, ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ, ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸ್ಥ

ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸ್ಥ

ರವಿ ಮಡೋಡಿ, ಖಜಾಂಚಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸ್ಥ

ಸಾರಾಂಶ

ಪ್ರಸಂಗ ವಿಧ:

ಪೌರಾಣಿಕ

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥ:

ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣ

ಭಾಷೆ:

ಕನ್ನಡ

ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕಾಶನಗಳ ವಿವರ:

ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಂಬಾ ಕಲಾಸಂಗಮ, ಶರವೂರು, ದ.ಕ.

ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯ ವಿವರ:

ಈ ಅಂತರಜಾಲ ಆವೃತ್ತಿಯು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಲ್ಪಡುವುದೇ ಜಂಟಿ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಘನ ಉದ್ದೇಶವು. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಯಾ ಅಂತರಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಲು ಯಾವುದೇ ಅಭ್ಯಂತರ ಇಲ್ಲ. ಮೂಲ ಪ್ರಕಾಶನಗಳ ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯ ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು:

೫೫

ಪಾತ್ರಗಳು:

ದುರ್ಗಮಾಸುರ, ದುರ್ಜಯ, ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ, ಬ್ರಹ್ಮ, ದೇವತೆಗಳು, ದೇವಿ, ಧೌಮ್ಯ ಮುನಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಮಾತೃಕೆಯರು, ದೂತರು, ಶಕ್ತಿಯರು

ಕಥಾ ಸಾರಾಂಶ:

ಶೋಣಿತಪುರದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯಕುಲಮಣಿ, ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷಕುಲಸಂಜಾತ, ರುರು ಎಂಬನ ಮಗ ದುರ್ಗಮಾಸುರನು ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ, ದುರ್ಜಯರೆಂಬ ಮಂತ್ರಿ, ಸೇನಾಪತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಒಂದುದಿನ ತನ್ನ ಆಪ್ತರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದಾಗ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಅರ್ಪಿಸುವ ಹವಿಸ್ಸಿನ ಬಲ; ಆ ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೇ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ದೇವತೆಗಳೂ ಕ್ಷೀಣರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ನಡೆದು ದುರ್ಗಮ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ವಿಧಿಯು ವೇದಮಂತ್ರವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು ಆದರೆ ಅನುತ್ಮನಪರರಿಗೆ ಇದು ಅಭ್ಯುದಯಕಾರಕ. ನಿರನುತನಪರರಿಗೆ ಮಾರಕ ಎಂದು ವರನೀಡುತ್ತಾನೆ. ವೇದ ದುರ್ಗಮನ ವಶವಾಯಿತು. ವಿಪ್ರರಿಗೆ ವೇದ ಮರೆಯಿತು. ಯಜ್ಞವಿಲ್ಲದೆ, ಮಳೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಇಳೆಗೆ ಬರಗಾಲ ಬಂತು. ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಸಸ್ಯ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಜನ ಗೋಳಿಟ್ಟರು. ರಕ್ಕಸರು ಸಾಧುಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿದರು. ಬಿಡುಗಣ್ಣರು ಕಣ್ಣುಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟರು. ಕೊನೆಗೆ ತಾಯಿ ಅಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಆಗ ಆಕೆ ವಿಪ್ರಯತಿ ದೇವಗಣದ ಸ್ತುತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಮೈದೋರಿ ಶತಾಕ್ಷಿರೂಪದಿಂದ ತನ್ನ ಕಣ್ಣೀರ ಧಾರೆಯಿಂದ ಜಗದ ನದಿ ನದಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ತಂಪಾಗಿಸಿದಳು. ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಿಡಿ ಹಾರಿಸಿ ಇಬ್ಬರು ಮಾತೃಕೆಯರನ್ನು ಸೃಜಿಸಿದಳು.

ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲೆಡೆ ನಡೆದ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ದುರ್ಗಮ ದೈತ್ಯ ಸೇನಾ ಸಹಿತ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅನುತನವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ದೇವಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಹವಣಿಸಿದನು. ದೇವಿಯು ಹೂಂಕರಿಸಿದಾಗ ಕಾಳಿಕಾ, ತಾರಿಣೀ, ಭಲಾತ್ರಿಪುರಾ, ಭೈರವೀ, ರಮಾ, ಬಗಲಾ, ಮಾತಂಗಿ, ತ್ರಿಪುರಸುಂದರೀ, ತುಲಜಾ, ಕಾಮಾಕ್ಷೀ, ಭಿನ್ನಮಸ್ತಕಾ, ಜಂಬಿನೀ ಮೋಹಿನೀ ಮುಂತಾದ ಹದಿನೈದು ರೂಪದ ಶಕ್ತಿ ರೂಪಿಣಿಯರು ಅಸುರ ಬಲವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು. ದೇವಿಯು ಶೂಲವನ್ನು ಧರಿಸಿ ದುರ್ಗಮನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಜಗತ್ತು ಶಾಕಂಭರೀ, ಶತಾಕ್ಷೀ ಎನಿಸಿದ ಶೂಲಿನೀ ದೇವಿಯನ್ನು ದುರ್ಗಮನನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ 'ದುರ್ಗಾ' ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿತು ಎಂದು ಧೌಮ್ಯರು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುರುಗಳು ನೀಡಿದ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದುರ್ಗೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡು ದ್ರೌಪದೀ ಸಹಿತ ಪಾಂಡವರು ಪುನೀತರಾಗಿ ಮತ್ತೆ ದೇವಿ ದುರ್ಗಾಂಬಿಕೆಗೆ ಮಣಿದು ಮತ್ಸ್ಯದೇಶಕ್ಕೆ ಅಜ್ಞಾತವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಧೌಮ್ಯರು ಸರಪುರೀ (ಶರವೂರು)ಯಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ತಪಗೈಯುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ:

ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕ. ಸಾಹಿತಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಅರ್ಥಧಾರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಂಗ ಕರ್ತೃ. ಯಕ್ಷಗಾನ ವಿಮರ್ಶಕ. ಊರು - ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕು, ನಿಟ್ಟೂರು ಬಳಿಯ ಧರೇಮನೆ. ಕಳೆದ ಮೂವತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೆಲೆಸಿರುವುದು ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿಯಲ್ಲಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ಯಕ್ಷಗಾನದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತ. ವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ, ಅರ್ಥಧಾರಿಯಾಗಿ ಪಳಗಲು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಉಡುಪಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು.

ಉಡುಪಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೇಂದ್ರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಲಿಕಾ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೧೩ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸುಮಾರು ನೂರಾಮೂವತ್ತು ಮಟ್ಟುಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಂಗ ರಚನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನೂರಾರು ವಿಮರ್ಶೆಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿಯ `ಯಕ್ಷಲಹರಿ' ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ೨೪ ವರ್ಷ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ. ಹಲವು ತಾಳಮದ್ದಲೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು, ಸಪ್ತಾಹಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ, ವಿವಿಧ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆಯೋಜಿಸಿರುವ ಆಟ-ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ

ಅವಲೋಕನಕಾರರಾಗಿ ಮತ್ತು ಗೋಷ್ಠಿ, ಕಮ್ಮಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಅನುಭವ. ಅರ್ಥಧಾರಿಯಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಪಾತ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ. ಅವಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪೃಚ್ಛಕರಾಗಿ, ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಗುರು ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸಂಚಾರಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಂಡಳಿ ಹೊಸಬೆಟ್ಟು ಸುರತ್ಕಲ್ ಇದರ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿ. ರಾಜಕೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ರಂಗ ವಿಮರ್ಶೆ, ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧ, ನಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದೂ ಹವ್ಯಾಸ. ಹಾಸ್ಯ ಬರಹ ಕುರಿತ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನವೂ ಬಂದಿದೆ. 'ಬಸ್ಸು ಜಟಕಾ ಬಂಡಿ' ಎಂಬ ನಗೆ ಲೇಖನಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಾಪುರ ಮಠದಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಗುರುಗ್ರಂಥಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ, ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ, ಮಹಾಮುನಿ ಶುಕ ಎಂಬ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ದ್ವಿತೀಯ ಬಿ. ಕಾಂ ಪದವಿ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 'ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನ' ಪ್ರಸಂಗದ ಪಾಂಡವ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣದ ಒಂದು ಭಾಗ ಪಠ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪತ್ರಿಕೆ 'ಕಣಿಪುರ'ದಲ್ಲಿ ರಂಗಸ್ಥಳದ ಅಭಿಜಾತ ಕವಿಗಳು ಎಂಬ ಅಂಕಣವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳ ಪರಿಚಯ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ `ಸುದಿನ ಸುರಭಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಪುರಾಣ ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳು' ಎಂಬ ಅಂಕಣ ಬರಹ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರಾಪುರ ಮಠದ 'ಧರ್ಮಭಾರತೀ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ವೀರತಪಸ್ವಿ' ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಉಡುಪಿಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾರಂಗ ಸಂಸ್ಥೆ ೨೦೧೫ನೇ ಸಾಲಿನ 'ತಲ್ಲೂರು ಕನಕ ಅಣ್ಣಯ್ಯ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಕುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಧನಾವಲೋಕನ, ಅವರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ವಸ್ತುವಿನ್ಯಾಸ-ಆಶಯ, ಛಂದಸ್ಸಿನ ಬಳಕೆ ಕುರಿತಾಗಿ ಯಕ್ಷ ವಿದ್ವತ್ ಲೋಕ ಭಾಷಣ-ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ದಿನವಿಡೀ ನಡೆಸಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ ಅಕಾಡೆಮಿ ಶ್ರೀಧರರ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಲಿಕಾ' ಕೃತಿಗೆ ೨೦೧೧ನೇ ಸಾಲಿನ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ೨೦೧೬ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ೧೧ನೇ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ೨೦೧೬ರ ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಶಂಭುಹೆಗಡೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟ್ಯೋತ್ಸವ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'ಜಡಭರತ' ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದ್ದು, 'ಅಸುರ ಗುರು' ಎಂಬ ಬೃಹತ್ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಇವರು ಬರೆದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು: ಕಬಂಧ ಮೋಕ್ಷ, ಸುದ್ಯುಮ್ನ, ಆದಿನಾರಾಯಣ ದರ್ಶನ, ಕುವಲಯಾಶ್ವ, ಗರುಡ ಪ್ರತಾಪ, ಬಾಲಭಾರತ, ಸತ್ವಶೈಥಿಲ್ಯ, ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನ, ಪರೀಕ್ಷಿತ-ಆಸ್ತೀಕಜನ್ಮ, ಜನಮೇಜಯ, ಶುಕ್ರಸಂಜೀವಿನೀ, ಅಗಸ್ತ್ಯ, ಜಡಭರತ, ಸಮ್ರಾಟ್ ಮರುತ್ತ, ಕುಜ್ರಂಭ ಕಂದರ, ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆ, ಯೋಗಾವತಾರಂ, ಫಲ್ಗುಣೀ ತೀರ್ಥ ಮಹಿಮೆ, ವೀರ ಚಿತ್ರಧ್ವಜ, ಶ್ರೀರಂಗ ರಾಯಭಾರ, ನಾಲಾಯನೀ, ಬಕನ ಬಂಡಿ, ಅಂಗಾರಪರ್ಣ ವೃತ್ತಾಂತ, ಧೌಮ್ಯಪರಿಗ್ರಹ, ದ್ರೌಪದೀ ಸ್ವಯಂವರ, ದುರ್ಗಮಾಸುರ ವಧೆ, ಶರವೂರ ಶ್ರೀದುರ್ಗೆ, ಪೃಥುಯಜ್ಞ, ಹನ್ನಾರ ರಾಮೇಶ್ವರ ಮಹಾತ್ಮೆ, ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ಸ್ವರ್ಣಕಮಲ

ಟಿಪ್ಪಣಿ:

ಶತಾಕ್ಷಿ ದುರ್ಗೆ - ದೇವಿಯು ದುರ್ಗೆ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪಡೆಯಲು ಕಾಣವೇನೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಈ ಕಥೆ ಬಂದಿದೆ. ದೇವೀಭಾಗವತದ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತತೆಯ ಕಥೆ ಇದು. ದುರ್ಗಮಾಸುರ, ದೇವಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರಗಳು. ರಾಕ್ಷಸರು, ದೇವಿಯ ಪ್ರತಿಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಶಕ್ತಿಗಳು. ಒಟ್ಟಾರೆ ವೀರರಸವೇ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಅಬ್ಬರದ ಕಥೆ. ಬಯಲಾಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತ್ವರಿತ ನಡೆಗೆ, ಬಣ್ಣದ ವೇಷಕ್ಕೆ, ಚಂಡೆಯ ಆವೇಶಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದುವ, ಅದರಲ್ಲೂ ತೆಂಕಿನ ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚುವ ಪ್ರಸಂಗ ಶತಾಕ್ಷಿ ದುರ್ಗೆ.

ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಭಾಮಿನಿ
ಬನ್ನಗೊಂಡಿಹ ಲೋಕಲೋಕವ |
ಕಣ್ಣನೀರಿಂ ತಣಿಸಿ ನಲಿಸಿದ |
ಚೆನ್ನೆ ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಂಬೆ ದುರ್ಗಮವಳಿಸಿ ಪಾಲಿಸಿದ ||
ಮನ್ನಣೆಯ ಸತ್ಕಥೆಯ ಕಾವ್ಯದ |
ಕಣ್ಣೆಯಲಿ ಕಟ್ಟುವೆ ಕಲಾಧರ |
ರುನ್ನತಿಯನಿತ್ತಿದನು ಮೆರೆಸಲಿ ಮರೆಸಿ ದೋಷಗಳ ||

ಭಾಮಿನಿ
ಆಳುತೀರ್ದನು ದೈತ್ಯ ಕುಲಮಣಿ |
ಕಾಳಗದ ಕಟ್ಟಾಳು ರುರುಸುತ |
ಮೂಲದೊಳಗೆ ಹಿರಣ್ಯ ನೇತ್ರನ ಕುಲಜ ಕ್ರವ್ಯಾಧ ||
ಓಲಯಿಸೆ ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ ದುರ್ಜಯ |
ರೂಳಿಗದ ಸೇನಾನಿ ಮಂತ್ರಿಗ |
ಳೋಲಗಕ್ಕೈತಂದನಾ ಖಳ ಶೋಣಿತಾಪುರದಿ || 1 || 1 ||

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ
ದೈತ್ಯ ದುರ್ಗಮನಿತ್ತನೋಲಗ |
ಸತ್ವ ಬಲಯುತ ವೀರ ದಾನವ |
ಮೊತ್ತಮಂ ಕೂಡುತ್ತ ಶೋಣಿತ | ಪತ್ತನದಲಿ || 1 ||
ಕರೆಸಿದನು ತನ್ನಾಪ್ತ ಭಟರನು |
ಭರದಿ ಬಂದಾ ಧೂಮ್ರಲೋಚನ |
ದುರುಳ ದುರ್ಜಯರೆರಗಿ ಕೇಳ್ದರು | ಕರೆದುದೇನು || 2 ||
ದನುಜಪತಿ ತನ್ನವರ ನೋಡುತ |
ಲನುನಯದೊಳುಪಚರಿಸಿ ಯೋಗ್ಯಾ |
ಸನವನೀಯುತ ಮತ್ತೆ ಪೇಳಿದ | ಮನದ ಮಾತ || 3 || 4 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಝಂಪೆ
ಆಲಿಸಿರಿ ದೈತ್ಯವರರೆ | ಸತ್ವದಿಂ |
ದಾಳುತಿಹೆ ನಾನೀ ಧರೆ ||
ಕಾಳಗದಿ ನಿಮ್ಮೃಧಟಿಗೆ | ಬುದ್ಧಿಯನು |
ಕಾಲ ಪೇಳ್ವನು ಕಾಲಿಗೆ || 1 ||
ಸಾಧಿಸಲು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು | ಹರಿ ಬಂದು |
ಬಾಧಿಸುವನೆಂಬಿರೇನು ||
ಸಾಧಕರು ನಾವಾಗಲು | ಏಂ ಗಯ್ಯುವ |
ರಾದಿವಿಜಸಿರಿಯ ಗೆಲಲು || 2 || 6 ||

ಮಾರವಿ - ಏಕ
ಕೊಡು ಕೊಡು ನೇಮವ |
ದಡಿಗ ದಿವೌಕಸ |
ಗಡಣವ ಕಡಿದೊರಸಿ ||
ಕೊಡಿಸುವೆ ಬಿಡುಗ |
ಣ್ಣೊಡೆಯನ ಬಿಡದಿಯ |
ಬಡಿವಾರವ ಬಿಡಿಸಿ || 1 || 7 ||

ಭೈರವಿ - ಏಕ
ಹೂಂಕರಿಸುತ ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ | ನೇ |
ಮಂ ಕೊಡು ನಾನಿಹೆ ದಕ್ಷ ||
ಸಂಕಟಕಿಕ್ಕುವೆ ಸುರರ | ಗೋ |
ಳಂ ಕೊಡೆ ಗೆಯ್ಯುವೆ ಬವರ || 1 || 8 ||

ತುಜಾವಂತು - ಏಕ

ಭಲರೇ | ಬಾಹು | ಬಲರೆ || ಪ ||
ಬಲವು ನಿಮ್ಮೊಳಿಹುದು ನಿಜವು |
ಬಲವಿರೋಧಿಯನ್ನು ಗೆಲಲು ||
ತಳುವದೊಂದುಪಾಯವನ್ನು |
ಗೆಯ್ಯುವದು || ಸತ್ಯವೀರ್ಪುದು || 1 ||
ಯಾಗ ಯಜ್ಞದಿಂದ ಸುರರು |
ಬೀಗುತಿಹರು ವಿಪ್ರರಿಂದ |
ಪೋಗಿ ವಿಧಿಯ ಮೆಚ್ಚಿಸುವೆನು |
ಸೆಳೆಯುವೆ | ವೇದ | ತಿಳಿಯುವೆ || 2 || 10 ||

ವಾರ್ಧಕ

ವೇದಮಂ ಪಡೆಯುವರೆ ಬೇದ ಬಿಜ್ಜಗನ ಕುರಿ |
ತಾದ್ಯೈತ್ಯನಾರಣ್ಯಕೈದಿ ತಪಮಂಗೆಯ್ದು |
ನಾಧರಿಸಿ ಯೋಗದಿಂ ತ್ಯಾಗದಿಂ ತೊರೆದತುಲ ಭೋಗಮಂ ನೀಗುತವನು ||
ಸಾಧಿಸಿದ ಪರ್ಣ ಜಲ ಪವನದಾಹಾರಮಂ |
ಭೇದಿಸಿತು ಬಾಧಿಸಿತು ತಪದುರಿಯು ಲೋಕಮಂ |
ಸಾಧಕನ ಮನದ ಕರೆಗೈತಂದು ಮೈದೋರ್ದ ಕಮಲಾಸನಂ ಮೆಚ್ಚುತ || 1 || 11 ||

ಸುರುಟಿ – ಆದಿ

ಭಕ್ತನೆ ಮೆಚ್ಚಿದನು | ಸಿದ್ಧಿಯ |
ಶಕ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆನು ||
ಸಕ್ತಿಯ ಪೇಳ್ ನೀನು | ಕೊಡಲು |
ದ್ಯುಕ್ತನು ತಾನಿಹೆನು || 1 || 12 ||

ನವರೋಜು - ಆದಿ

ನೋಡಿದನಾಕ್ಷಣ ವಿಧಿಯ | ಒಳ |
ಗಾಡಿದ ಸಿದ್ಧಿಯ ನಿಧಿಯ ||
ಹೂಡುತ ರೂಢಿಯೊಳ್ ತನುವ | ಕೊಂ |
ಡಾಡಿದ ಬೇಡಿದ ವಿಭುವ || 1 ||
ವೇದದ ಶಕ್ತಿಯ ನೀಡು | ಬಲು |
ಮೋದದಿ ಕೈವಶ ಮಾಡು ||
ಸಾಧಕನಾಗಲು ಬಲವ | ವಾ |
ಣೀಧವ ನೀಡೈ ಗೆಲುವ || 2 || 14 ||

ಭಾಮಿನಿ

ಇತ್ತೆ ನಿನಗೊಲಿದೀವರವ ಕೇಳ್ |
ಮೃತ್ಯುಧರ್ಮವ ಮೀರೆ ತಿಳಿದಿರು |
ನಿತ್ಯ ವೇದವಪೌರಷೇಯವು ಧಾರ್ಮಿಕಗೆ ಬದುಕು ||
ಎತ್ತುವುದು ಮರೆಯದಿರು ನಿಷ್ಠೆಯು |
ಕುತ್ತು ನಿರನುಷ್ಠಾನರಿಂಗಿದು |
ಹೊತ್ತು ನಡೆ ನಡೆ ಸರಿಯಿರಲು ಶುಭವಕ್ಕೆನುತ ನಡೆದ || 1 || 15 ||

ಪಂತುವರಾಳಿ - ರೂಪಕ

ತೋಷವಾಂತು ದುರ್ಗಮಾಸುರ | ತನ್ನ ಮನದ |
ಆಸೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಲು ಕಾತರ ||
ಘಾಸಿಗೊಳಿಪೆ ಲೋಕ ಲೋಕ |
ವೀಸಮರ್ಥಗೊಲಿಯಿತೆಂದು |
ಸೂಸಿ ನಗೆಯೊಳುಬ್ಬಿ ಸುರರ |
ನಾಶಗೊಳಿಪೆನೆನುತ ಬಂದ || 1 ||
ಮಿತ್ರ ಪಡೆಯ ಕೂಡಿ ವನವನು | ಪೊಕ್ಕು ಬಡಿದ |
ಸತ್ರಗೈಯ್ಯುವಾಶ್ರಮಗಳನು ||
ಚಿತ್ರ ಹಿಂಸೆ ನೀಡಿ ನಿಮ್ಮ |
ಗೋತ್ರದವರ ತೋರಿರೆಂದು |
ಒತ್ತಿ ಕುತ್ತಿ ಸೆರೆಯ ಪಿಡಿದು |
ಮೃತ್ಯುಮುಖರು ಸುತ್ತುತಿರಲು || 2 || 17 ||

ಮಧುಮಾಧವಿ - ತ್ರಿವುಡೆ
ಮರೆತರೆಲ್ಲರು ವೇದ ವಿದ್ಯೆಯ |
ತಿರೆಯ ನಿತ್ಯಾಚಾರ ನಿಯಮವ |
ಧರೆಯಮರರಿಂದಳಿದು ಪೋದುದು |
ಪರಮ ತೇಜವು ಪುಣ್ಯವು || 1 ||
ಯಾಗ ಯಜ್ಞ ವಿಯೋಗದಿಂದಲಿ |
ಭೋಗಿಗಳು ಸುರರಳಲೆ ಮೂಜಗ |
ಕಾಗಲತಿ ಸಂಕಷ್ಟ ನೀಗಲು |
ಯೋಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸತ್ಯವು || 2 || 19 ||

[ದುರ್ಗಮಾಸುರ ಮತ್ತು ಆತನ ಅನುಚರರು ಆಶ್ರಮಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುವುದು, ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ವಾದನಗಳಿಂದ ನಡೆಸಿ - ರಂಗಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ತೋರಿದರೆ ಸಾಕು. ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ನೂರಾರು ಕಥೆಯ ಕ್ಲೀಷೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ]

ತುಜಾವಂತು - ಝಂಪೆ
ಅಟ್ಟಿದರು ಮೆಟ್ಟಿದರು ಕುಟ್ಟಿದರು ಗಡ್ಡಮಂ |
ಸುಟ್ಟರಾಶ್ರಮದ ಋಷಿಗಳನೆಳೆದು ಕೆಡಹಿ ||
ಕೆಟ್ಟೋಡುವವರ ಕೈಯ್ಯ ಕಟ್ಟಿದರು ಗಹಗಹಿಸು |
ತಟ್ಟಹಾಸಂಗೈದು ಕೆಟ್ಟನುಡಿದೊಟ್ಟಿ || 1 ||
ದುರ್ಗಮಾಸುರ ಕೆರಳಿ ಸ್ವರ್ಗಕೈದಲು ಬೆದರಿ |
ನಿರ್ಗಮಿಸಿದರು ಸುರರು ರೂಪ ಮರೆಸಿ ||
ಭೋರ್ಗುಡಿಸಿ ಭೂ ವ್ಯೋಮ ಪಾತಾಳದೊಳು ಜೀವ |
ವರ್ಗಮಂ ಸದೆಬಡಿದು ಹಿಂಸಿಸಿದ ದುರುಳ || 2 || 21 ||

ಸಾಂಗತ್ಯ - ರೂಪಕ
ಮಳೆಯಿಲ್ಲ ಬೆಳೆಯಿಲ್ಲದಿಳೆ ಬರಗಾಲದಿಂ |
ದಳಿದುದು ಜೀವ ಜರ್ಝರಿಸೆ ||
ಹೊಳೆ ಕೆರೆ ಕೊಳ ಬಾವಿ ಬತ್ತಲು ಸಸ್ಯ ಸಂ |
ಕುಲನಾಶ ಬೆಂಗಾಡುಗೊಳಿಸೆ || 1 ||
ಋಷಿಗಡಣವು ಸಹ ದೇವರ್ಕಳೊಂದಾಗಿ |
ರಸೆಯುದ್ಧಾರವ ಬಯಸಿ ||
ಬಸವಳಿದೈತಂದು ತುಹಿನಾದ್ರಿಯಲಿ ನಿಂದು |
ಅಸಮಾನ ತೇಜೆಯ ನುತಿಸೆ || 2 ||
ತಾಯೆ ಲೋಕವ ಕಾಯೆ ಮಾಯೆ ಮಹೇಶ್ವರಿ |
ತೋಯಜಾಂಬಕಿಯೆ ತ್ರ್ಯಂಬಕೆಯೆ ||
ಕಾಯ ಕ್ಲೇಶವಿದಲ್ಲ ಮಾಯವಾದುದು ಲೋಕ |
ಸಾಯುತ್ತಲಿದೆ ಜಗವೆಲ್ಲ || 3 || 24 ||

ಭಾಮಿನಿ
ಅಂಬಿಕೆಯೆ ರಕ್ಷಿಪುದು ಸತ್ಕ್ರಿಯೆ |
ಗಿಂಬುದೋರೌ ಯಾಗ ಯಜ್ಞದ |
ಹಂಬಲವು ಹಾಳಾಯ್ತು ಮರೆತೆವು ವೇದ ವಿದ್ಯೆಗಳ ||
ತುಂಬಿದಿಳೆ ಬರಡಾಯ್ತು ಭಗವತಿ |
ಸಂಭ್ರಮವು ಸೋತಿಹುದು ನಿನ್ನನು |
ನಂಬಿದೆವು ನಿಗ್ರಹಿಸು ನೀಚರ ಶರಣು ಶರಣಂಬೆ || 1 || 25 ||

ಮಧ್ಯಮಾವತಿ – ಏಕ - ಆದಿ [ಛಂದೋವತಂಸ]
ಯತಿ ದೇವ ಗಡಣದ ಸ್ತುತಿಗೆ ಮೈಯಾಗಿ |
ಪತಿತ ಪಾವನೆ ದೇವಿ ಶತನೇತ್ರೆಯಾಗಿ ||
ಶ್ರುತಿ ವಂದ್ಯೆ ಮೈದೋರೆ ದ್ಯುತಿರೂಪಳಾಗಿ |
ಪೃಥುವಿಯುಬ್ಬಿತು ನಭ ನಮಿಸಿತು ಬಾಗಿ || 1 ||
ನೂರು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಚಿಮ್ಮಲು ವಾರಿ |
ಧಾರಿಣಿ ನದಿ ನದ ತುಂಬಲುಕ್ಕೇರಿ ||
ಆರಲು ಧಗೆ ದೋಷ ಜಗವು ತಂಪೇರಿ |
ಮೂರು ಲೋಕಕು ಜಯ ನಗೆಬೀರೆ ಗೌರಿ || 2 || 27 ||

ಮಧುಮಾಧವಿ - ತ್ರಿವುಡೆ
ನೊಂದಿರೇ ರಕ್ಕಸರ ಬಾಧೆಗೆ |
ಬೆಂದಿರೇ ಬವಣೆಯಲಿ ಧೈರ್ಯವ |
ಹೊಂದಿರೈ ದುರ್ಗಮನ ದಮನಕೆ |
ಬಂದುದೀಗಲೆ ಕಾಲವು || 1 ||
ನಗುವ ಚೆಲ್ವಿಗೆ ಚಿಮ್ಮ ಚಂದ್ರಿಕೆ |
ಸೊಗದಿ ಸುತ್ತುವ ಚಕ್ರವಾಗಲು |
ಜಗದ ಜೀವಾವರಣ ರಕ್ಷಕಿ |
ದೃಗುಗಳಿಂ ಕಿಡಿ ಹೊತ್ತಿಸೆ || 2 || 29 ||

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ
ಜನಿಸಿದರು ಮಾತೃಕೆಯರಿಬ್ಬರು |
ಧನುಶರವು ಕರವಾಲ ಹಸ್ತದಿ |
ಕಿನಿಸಿನಿಂ ಕಿಡಿಗೆದರಿ ಮಾತೆಗೆ | ಮಣಿದು ನಿಲಲು || 1 ||
ಬರುವ ದುಷ್ಕರ ತರಿದು ಲೋಕವ |
ಪೊರೆವ ಕಾರ್ಯಕೆ ನಿಮ್ಮ ಸೃಜಿಸಿದೆ |
ತಿರುಗುವಗ್ನಿಯ ಚಕ್ರ ಬಾಹ್ಯದೊ | ಳಿರುತ ನೋಡಿ || 2 || 31 ||

ಕಂದ
ಧರೆಯಂ ತಂಪೇರಿಸಿ ಭೂ |
ಸುರರಂ ರಕ್ಷಿಸಿದ ದೇವಿ ಗೆಯ್ದೀ ಪರಿಯಂ ||
ಚರರೈತರುತಲಿ ದೊರೆಯಡಿ |
ಗೆರಗುತಲರುಹಿದರು ನಡೆದ ವಾರ್ತೆಯ ಜವದಿಂ || 1 || 32 ||

ಮುಖಾರಿ - ಏಕ
ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದೇವು ದೈತ್ಯ ರಾಯ || ಕಂಡೊಂದು ಚೋದ್ಯ ||
ದೊಡ್ಡದಾಗೈತೆ ನೋಡೆಮ್ಮೊಡೆಯ | ಅಡ್ಡ || ಪ ||
ಗುಡ್ಡೆಯ ಬುಡದಲಿ | ದೊಡ್ಡ ಹೊಳೆಯ ದಡ |
ಕೊಡ್ಡಿತು ನೀರ | ನ್ನಡ್ಡಗಿಸಲು ಬರ |
ದಡ್ಡಕೆ ಹಾಯ್ದೆವು | ದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರವು || ಅ. ಪ ||
ನದಿಯುದ್ದ ಪೋಗಿ ನೋಡಲಲ್ಲಿ || ಭೂಸುರರು ಸುರರು ||
ಒದಗಿ ಒಂದಾಗಿ ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ||
ತುದಿ ಮೊದಲಿಲ್ಲದೆ | ಗೊದಗೊದಗುಡುತಿರೆ |
ಬೊದ ಬೊದ ಕಣ್ಣೀರುದುರಿಸೆ ಹೆಣ್ಣೊಂ |
ದ್ವಿದರುತ ನಾವಿದ | ನೊದರಲು ಬಂದೆವು || ಅಡ್ಡ || 1 || 33 ||

ಮಾರವಿ - ಏಕ
ಕಿಡಿ ಕಿಡಿಯಾಗುತ | ಬಡಿಯಿರಿ ವಿಪ್ರರ ||
ನಡೆಸಿರಿ ಸೇನೆಯನು ||
ಬಿಡುಗಣ್ಣರ ಹುಲು | ಪಡೆ ಮುರಿದಿಕ್ಕಿರಿ |
ಕುಡಿಸಿರಿ ನೀರನ್ನು || 1 || 34 ||

ಭೈರವಿ - ಏಕ
ಹೂಂಕರಿಸುತ ದುರ್ಜಯನು | ಬಿಡೆ |
ನಾಂ ಕುತ್ತಿತ ದಿವಿಜರನು ||
ಏಂ ಕಾರಣವೆಂದರಿವೆ | ಬಿಡು |
ಶಂಕೆಯ ದುರ್ಗಮ ಪ್ರಭುವೆ || 1 ||
ಗರ್ಜಿಸುತಲಿ ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ | ಭಯ |
ವರ್ಜಿಸು ಬಿಡೆ ಸುರಪಕ್ಷ ||
ನಿರ್ಜರ ವಿಪ್ರರ ತರಿದು | ತಡೆ |
ವರ್ಜಿತರೆಂತಹರಿಂದು || 2 || 36 ||

ಭಾಮಿನಿ
ಪೊರಟುದಾಕ್ಷಣ ದೈತ್ಯ ಸೇನೆಯು |
ಹರಿವ ನದಿಯಂ ಕಂಡು ಗಜರುತ |
ಉರಿಯುವಗ್ನಿಯ ಚಕ್ರದೊಳಗಿಹ ಸುರರ ವಿಪ್ರರ ಕಾಣುತ ||
ಮೊರೆಯುತಾರ್ಭಟಿಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲು |
ಪರಿಕಿಸುತ ಮಾತೃಕೆಯರಾಕ್ಷಣ |
ತರಿದು ಸೇನೆಯ ಹೊಕ್ಕುಹೊಯ್ದರು ಕೆರಳಿಯಾರ್ಭಟಿಸಿ || 1 || 37 ||

[ತುಮುಲ ಯುದ್ಧ]

ಮಾತೃಕೆ1 x ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ

ಭೈರವಿ - ಅಷ್ಟ
ದುರುಳ ರಕ್ಕಸನೆ ನಿಲ್ಲು | ಲೋಕದ ಸರ್ವ |
ಕರಕಷ್ಟಗೊಳಿಪ ಗುಲ್ಲು ||
ತರಿದು ನಿಮ್ಮನು ಮಾತೆ | ಗುರು ಜಯ ತಂದಿತ್ತು |
ಪೊರೆವೆವು ಸಜ್ಜನರ || 1 ||
ಕ್ಷುದ್ರನಾರಿಯೆ ಭೂತವೊ | ಬಂದೆಯ ನೀ ದ |
ರಿದ್ರ ದಿವಿಜರಾಟವೊ ||
ಛಿದ್ರವಗೊಳಿಸುತು | ಪದ್ರಕಾರಿಗಳಿಂದ |
ಭದ್ರಗೊಳಿಪೆ ದೈತ್ಯನ || 2 || 39 ||

[ಯುದ್ಧ-ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷನ ಮರಣ]

ಮಾತೃಕೆ2 x ದುರ್ಜಯ

ಬೇಗಡೆ - ರೂಪಕ
ದನುಜ ನಿನ್ನ ಶಿರವನರಿದು |
ಜನನಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಪೆ ||
ಮನುಜ ದಿವಿಜರನ್ನು ಕಾಯ್ದು |
ವಿನತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಪೆ || 1 ||
ಕುಟ್ಟಿ ಹೆಣ್ಣು ಮೂಳಿ ನಿನ್ನ |
ರಟ್ಟೆ ಮುರಿವೆನೀಕ್ಷಣ ||
ದಿಟ್ಟರಾವು ಮೆಟ್ಟಿ ಮುರಿದು |
ಸುಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನರೆಕ್ಷಣ || 2 || 41 ||

[ಯುದ್ಧ - ದುರ್ಜಯನ ಮರಣ]

ದೇವಿ x ದುರ್ಗಮ

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಝಂಪೆ
ಬಲವಳಿದು ಪೋಗಲರಿತು | ದುರ್ಗಮನು |
ಛಲವೇನು ಹೆಂಗುಸಿನಿತು ||
ಕೊಳುಗುಳವ ಗೈಯಲುಂಟೆ | ಮಾಯದಿಂ |
ಗೆಲುವೆ ನಿಲಿಸುವೆನು ತಂಟೆ || 1 ||
ಘೋರ ಮಾಯೆಯ ಸೃಜಿಸಿದ | ಗಾಢಾಂಧ |
ಕಾರ ಕಲು ಮಳೆ ಸುರಿಸಿದ ||
ಕ್ರೂರ ಮೃಗ ದೂಳು ಗಾಳಿ | ಪಸರಿಸಲು |
ಮಾರಿಯಾಕಾರ ತಾಳಿ || 2 || 43 ||

ವಾರ್ಧಕ
ಉರಿದೆದ್ದು ಹೂಂಕರಿಸೆ 'ಕಾಲಿಕೆ'ಯು 'ತಾರಿಣಿ'ಯು |
ಭರದಿಂ 'ಭಲಾತ್ರಿಪುರೆ' 'ಭೈರವಿ' 'ರಮಾ' 'ಬಗಳೆ' |
ಪರುಟವಿಸಿ 'ಮಾತಂಗಿ' 'ತ್ರಿಪುರಸುಂದರಿ' 'ತುಲಜೆ' 'ಕಾಮಾಕ್ಷಿ' 'ಗೃಹ ಕಾಲಿ'ಯರ್ ||
ಗುರುಗುಡಿಸಿ 'ಛಿನ್ನ ಮಸ್ತಕೆ' 'ಜಂಬಿನೀ' ದೇವಿ |
ವರ 'ಮೋಹಿನಿ'ಯರಿಂತು ಹದಿನೈದು ಶಕ್ತಿಗಳ್ |
ಧರಣಿ ಕಂಪಿಸುವಂತೆ ಮುತ್ತಿದರ್ ಸುತ್ತಿದರ್ ಮೃತ್ಯುರೂಪದೊಳಸುರನ || 1 || 44 ||

ಶಂಕರಾಭರಣ - ರೂಪಕ
ಕ್ರೋಧದಿಂದಲುರಿಯುತಸುರ |
ಸೇದಿ ಕರೆದು ಸರಳ ಮಳೆಯ |
ಕಾದುತಿರ್ದನೆಲ್ಲರೊಡನೆ ವೇದಬಲದಲಿ || 1 ||
ಸೋಲುತಿರಲು ಮಾತೃಕೆಯರು |
ಕಾಲರುದ್ರನಂತೆ ದೇವಿ |
ಶೂಲವನ್ನು ನೆಗಹಿ ಬರುತ | ಖೂಳನಿದಿರಲಿ || 2 ||
ಎಲವೊ ದುರುಳ ಬಂತು ನಿನಗೆ |
ಅಳಿವ ಕಾಲ ವರದ ಬಲದಿ |
ಇಳೆಯಗೋಳುಗುಡಿಸುವುದನು | ನಿಲಿಸಿ ರಕ್ಷಿಪೆ || 3 || 47 ||

ಮಾರವಿ - ಏಕ
ಲಲನೆಯೆ ನಿನ್ನೊಳು ಕಲಹವದೇಂಘನ |
ಛಲ ಬಲವೇನರಿವೆ ||
ಇಳೆಯಮರರ ಬರ್ದಿಲರೀ ಕುಹಕವ |
ನಿಲಿಸುವೆನೀ ಕ್ಷಣವೆ || 1 ||
ವೇದದ ವರದಿಂ | ಸಾಧಿಸಲಾಗದು |
ಬಾಧಿಸುವುದು ಖಳನೆ ||
ಮೇದಿನಿಭಾರಕ | ಸೇದುವೆ ನಿನ್ನಸು |
ಸಾಧಿಸಿ ವಿಜಯವನೆ || 2 ||
ಅರರೇ ತರುಣಿಯೆ | ಧರೆಮೂರೊಡೆಯನು |
ಸುರರೆನ್ನಡಿಯಾಳು ||
ತೆರಳೀಕ್ಷಣ ಶಿರವರಿಯುವೆ ಮುಂಬರೆ |
ಧುರದೊಳು ಕಟ್ಟಾಳು || 3 || 50 ||

ಭೈರವಿ - ಏಕ
ಮಿತಿಬೇಕತಿಯಹಮಿಕೆಗೆ | ಅ |
ಹತಿಯರಿಯದ ದುಷ್ಕೃತಿಗೆ ||
ಗತಿಗಾಣುವ ಕೊನೆಗಾಲ || ಬಂ |
ದಿತು ಬವರಕೆ ಬಾ ಖೂಳ || 1 ||
ಎನ್ನಯ ಬಲ ಪೌರುಷಕೆ | ಅ |
ತ್ಯೋನ್ನತಿ ಸಿರಿ ಸಂಪದಕೆ ||
ಇನ್ನುಳಿವೆಯ ನೀ ನೋಡು | ಶರ |
ಣೆನ್ನುತೆರಗಿ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡು || 2 || 52 ||

[ಯುದ್ಧ - ದುರ್ಗಮನ ಮರಣ]

ಭಾಮಿನಿ
ಸುಮನಸರು ಸುಮವರ್ಷಗರೆಯುತ |
ನಮಿಸೆ ಭಕ್ತ ಜನೌಘ ಜಯ ದು |
ರ್ಗಮ ಜಯದ 'ದುರ್ಗಾ' ಜನನಿ ಜಯವೆನುತ ನುತಿಸಿದುದು ||
ಕ್ಷಮೆಯ ತಾಳುತಲಿತ್ತು ವೇದವ |
ನಮಿತ ಫಲ ಮೂಲಗಳ ಕೊಡೆ ಸಂ |
ಭ್ರಮಿಸಿ ಶಾಕಂಬರಿ ಶತಾಕ್ಷಿಗೆ ಬೆಳಗಲಾರತಿಯ || 1 || 53 ||

ವಾರ್ಧಕ
ಹರಕೆಯಂಗೊಂಡಲ್ಲಿ ಧೌಮ್ಯರಂ ನಿಲಿಸುತ್ತ |
ತೆರಳಿದರ್ ಮತ್ಸ್ಯದೇಶಕೆ ಕಳೆದರಜ್ಞಾತ |
ಧುರಮುಖದಿ ವಿಜಯಮಂ ಹರಿಯನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪಾಂಡುಜಾತರ್ ಪಡೆದರು ||
ಕರೆಸಿ ಧೌಮ್ಯರನಲ್ಲಿ ವರ ಪುರೋಹಿತರೆನಿಸಿ |
ಧರೆಯಾಳಿ ಪಾಂಡವರ್ ಪರಮ ಪದಕೈದಿದರ್ |
ದೊರೆ ಪರೀಕ್ಷಿತನಾಳ್ದ ಗುರುವನುಗ್ರಹ ಪಡೆದು ಕಲಿಯುಗಂ ಬರಲು ಮುಂದೆ || 1 || 54 ||

ಮಂಗಳ
ವಿಶ್ವ ನಾಟಕ ಕಟ್ಟಿಯೊಡೆದಾಡಿಸುತ್ತ ಸ |
ರ್ವಸ್ವವಂ ತನ್ನಂಕದೊಳಗಿಟ್ಟು ಮೆರೆವ ||
ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ ಕಥೆ ಕಲ್ಪನೆಯ ತಾಯ್ಗೊಸು |
ಸ್ವಸ್ತಿ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಗೆ ಜಯ ಮಂಗಲಂ || 1 || 55 ||

*****ಶುಭಂ*****

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರಕಾಶನ ಪ್ರಾಯೋಜಕರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಮೂಲ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಂಬಾ ಕಲಾಸಂಗಮ, ಶರವೂರು, ದ.ಕ.

ಪ್ರಸಂಗ ಪ್ರತಿ ಆಧಾರ: ಲೇಖಕರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ

ಪ್ರಸಂಗ ಪ್ರತಿ ಕೊಟ್ಟವರು: ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿ. ಎಸ್.

ಪ್ರಸಂಗ ಪ್ರತಿ ಒದಗಣೆಗೆ ಸಹಕಾರ: ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿ. ಎಸ್.

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ಬರವಣಿಗೆ: ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿ. ಎಸ್.

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ: ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್., ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ: ರವಿ ಮಡೋಡಿ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ, ಅಶ್ವಿನಿ ಹೊದಲ

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಕಾಶನ: ರವಿ ಮಡೋಡಿ, ಡಾ. ಪ್ರದೀಪ ಸಾಮಗ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ